

Ofrimi i Ndhimes Juridike paresore

- ❑ Kuptimi i Ndhimes Juridike Paresore
- ❑ Perfituesit
- ❑ Keshilla praktike per ofrimin e Ndhimes Juridike Paresore

Shpjegim historik mbi Ndhimen Juridike

- Në legjislacionin Shqiptar, për herë të parë është parashikuar ndihma juridike në një ligj të posaçëm të miratuar në vitin 2008, ligji nr.10039, datë 22.12.2008 "Për ndihmën juridike". Për shume shkaqe, kryesisht të lidhura me financimin e rasteve por edhe me ndergjegjesimin për ekzistencën e një ligji, i cili paraqitet si një mundësi për aksesin në drejtësi për kategori të caktuara që nuk kanë mundësi të sigurojnë ndihmë juridike.
- Për shkak se ligji i mësipërm nuk rezultoi efektiv, u pa e nevojshme draftimi i një ligji të ri, ligji aktualisht në fuqi 111/2017 "Për ndihmen juridike të garantuar nga shteti".
- Ky ligj ka sjellë një implementim më të sigurt dhe praktik, e vecanërisht më efektiv të ndihmës juridike, pikërisht sepse ka mundësuar angazhimin e disa aktoreve të cilet, në rekordim mes tyre, kanë bërë të mundur arritjen e një zbatimi më efektiv të ligjit dhe për rrjedhojë ofrimin e ndihmës juridike për shume persona, të cilet janë kategorizuar si përfitues të tij.

Aktoret e perfshire ne zbatimin e ligjit 111/2017 jane:

- **Ministria e Drejtësisë**

ngre Drejtorinë për Ndhimën juridike falas në varësi të saj; mbikëqyr zbatimin e dispozitave ligjore e nënligjore dhe ndihmon në vlerësimin e cilësisë së ndihmës juridike të dhënë; i propozon Dhomës Kombëtare të Avokatisë, në rast të shkeljes së dispozitave të ligjit, fillimin e procedimit disiplinor për marrjen e masave të pezullimit ose heqjes së lejes së ushtrimit të profesionit të avokatit;

- **Drejtoria e Ndhimës Juridike Falas**

mban kontakte me drejtuesit e gjykatave të rretheve gjyqësore për evidentimin e të dhënave të vendimeve për ndihmën juridike falas; menaxhon buxhetin e dhënë për ofrimin e ndihmës juridike nga shteti për të cilën raporton tek Ministri në mënyrë të herëpashershme; lidh kontratat e shërbimit me avokatët për ndihmë juridike pas vendimit gjyqësor në konsultim me Dhomën Kombëtare të Avokatisë; asiston qytetarët për plotësimin e formularëve për t'ju drejtuar gjykatave për kërkesat për ndihmë juridike falas; informon qytetarët për parashikimet e ligjit lidhur me kriteret, procedurat, dokumentacionin dhe kushtet e përfitimit të ndihmës juridike falas nëpërmjet , publikimeve, fushatave ne media,

- **Dhoma Kombëtare e Avokatisë**

merr pjesë në përcaktimin e kriterëve për përzgjedhjen e avokatëve, që japin ndihmën juridike falas dhe specializimin e tyre në fushat përkatëse sipas kërkesave ligjore; merr pjesë në përcaktimin e kriterëve për vlerësimin e cilësisë së shërbimit të dhënë nga avokatët; merr masa disiplinore ndaj avokatëve, që ofrojnë ndihmë juridike falas, etj.

- **Gjykata**

shqyrton kërkesat për ndihmë juridike falas e cila përfshin ndihmën juridike parësore, dytësore si dhe përjashtimin nga tarifat dhe shpenzimet gjyqësore, dhe shprehet me vendim për pranimin ose jo të kërkesës, të cilin ja vë në dispozicion Drejtorisë së Ndhmës Juridike

Kategorite Perfituese nga Ligji 111/2017

Ndihma juridike i ofrohet personave të mëposhtëm, **pavarësisht të ardhurave dhe pasurisë së tyre:**

- viktimave të dhunës në familje;
- viktimave të abuzuar seksualisht dhe viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore, në çdo fazë të procedimit penal;
- viktimave të mitur dhe të miturve në konflikt me ligjin, në çdo fazë të procedimit penal;
- fëmijëve, të cilët jetojnë në institucionet e përkujdesjes shoqërore
- fëmijëve nën kujdestari, të cilët kërkojnë të nisin një proces pa miratimin e kujdestarit të tyre ligjor ose kundër kujdestarit të tyre ligjor;
- personave që përfitojnë nga pagesa për aftësinë e kufizuar, në përputhje me legjislacionin në fuqi për ndihmën dhe shërbimet shoqërore, duke përfshirë edhe personat që përfitojnë nga statusi i të verbrit;
- personave, të cilët i nënshtrohen trajtimit të pavullnetshëm në institucionet e shërbimit të shëndetit mendor, sipas dispozitave të legjislacionit në fuqi për shëndetin mendor;
- personave, të cilët i nënshtrohen trajtimit vullnetar në institucionet e shërbimit të shëndetit mendor për sëmundjet e rënda mendore;
- personave, ndaj të cilëve kërkohet heqja ose kufizimi i zotësisë për të vepruar, në çdo fazë të këtij procesi;
- personave, të cilëve u është hequr ose kufizuar zotësia për të vepruar, që kërkojnë të nisin një proces kundër kujdestarit të tyre ligjor, për rifitim të zotësisë për të vepruar, pa miratimin e kujdestarit ligjor;
- personave, të cilët janë përfitues të skemave të mbrojtjes sociale;
- personave, të cilëve u është cenuar e drejta nëpërmjet një veprimi ose mosveprimi që përbën diskriminim, bazuar në vendimin e organit kompetent, sipas legjislacionit në fuqi për mbrojtjen nga diskriminimi

Ndihma juridike i ofrohet gjithashtu edhe çdokujt që provon se ka të ardhura dhe pasuri të pamjaftueshme për të përballuar shpenzimet për këshillim, përfaqësim dhe/ose mbrojtje në çështjet penale, në çështjet administrative dhe në çështjet civile.

- **Të ardhurat** e një personi, i cili jeton në një familje, konsiderohen të pamjaftueshme, sipas kuptimit të pikës 1, të këtij neni, nëse të ardhurat në total të të gjithë pjesëtarëve të familjes, të pjesëtuara për numrin e anëtarëve të familjes, janë më të ulëta se 50 për qind e pagës minimale mujore të përcaktuar sipas legjislacionit në fuqi.
- **Pasuria** e një personi konsiderohet e pamjaftueshme, sipas pikës 1, të këtij neni, nëse vlera e saj në total nuk tejkalon vlerën e 36 pagave minimale mujore sipas legjislacionit në fuqi.

Ndihma Juridike Paresore dhe Dytësore

Sipas Nenit 5 te Ligjit 111/2017, ndihma juridike jepet në format e mëposhtme:

- ndihmë juridike parësore;
- ndihmë juridike dytësore;
- përjashtim nga pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore, sipas ligjit, dhe përjashtim nga detyrimi për të parapaguar tarifën e vënies në ekzekutim të urdhrit të ekzekutimit.

- **Ndihmë juridike parësore është:**

- dhënia e informacioneve në lidhje me sistemin ligjor të Republikës së Shqipërisë, aktet normative në fuqi, të drejtat dhe detyrimet e subjekteve të ligjit dhe metodat për ushtrimin e këtyre të drejtave në procesin gjyqësor dhe në atë jashtëgjyqësor;
- dhënia e këshillimit;
- dhënia e këshillimit mbi procedurat e ndërmjetësimit dhe zgjidhjeve alternative të mosmarrëveshjeve;
- dhënia e ndihmës në hartimin dhe përpilimin e dokumenteve të nevojshme për të vënë në lëvizje administratën shtetërore ose për të kërkuar ndihmë juridike dytësore;
- përfaqësimi përpara organeve administrative;
- dhënia e të gjitha formave të tjera të mbështetjes së nevojshme juridike që nuk përbëjnë ndihmë juridike dytësore.

- **Ndihmë juridike dytësore** është shërbimi juridik që ofrohet për përpilimin e akteve të nevojshme për të vënë në lëvizje gjykatën; ofrimi i këshillimit, përfaqësimit dhe mbrojtjes para gjykatës në çështjet administrative, civile dhe në çështjet penale, **për të cilat nuk zbatohet mbrojtja e detyrueshme**, sipas përcaktimeve të legjislacionit procedural penal.

Qendrat e Ofrimit të Ndhimes Juridike Paresore

Ndihma juridike parësore jepet nga:

- a) punonjësit me trajnim të posaçëm;
- b) nga organizatat jofitimprurëse të autorizuara;
- c) nga klinikat ligjore pranë institucioneve të arsimit të lartë

Sipas nenit 14 te Ligjit 111/2017 ndihma juridike parësore jepet pranë qendrave të shërbimit të ndihmës juridike parësore ose në ambiente të tjera të përshtatshme, sipas parashikimeve të këtij ligji, nga punonjësit me trajnim të posaçëm të punësuar pranë këtyre qendrave.

Aktualisht jane funksionale 7 qendra konkretisht ne Tirane, Lushnje, Pogradec, Gjirokaster, Durres, Lezhe, Shkoder.

Pervec qendrave, ndihma juridike paresore ofrohet nga OJF te licensuara per kete qellim si dhe eshte planifikuar dhe ka filluar te funksionojne klinikat ligjore prane universiteteve.

Keshilla praktike per ofrimin e ndihmes juridike paresore:

Duke e konsideruar punen tuaj, si nje “klinike ligjore” e cila do te jete ne funksion dhe sherbim te komunitetit, eshte me shume rendesi te mbahen parasysh disa “keshilla praktike” per ofrimin e ketij sherbimi.

- ❖ **Orientoni komunitetin me “ndihmen ligjore falas”.** Qe te perfitosh nga ligji, duhet te dish qe ekziston nje ligj i tille. Mundohuni te “promovoni” ligjin si nje mundesi qe ligji ua njej kategorive perfituese per aksesin ne drejtesi. Eshte me shume rendesi tu beni me dije mbi ekzistencen e qendrave te ofrimit te ndihmes ligjore, se paku ne qytetet ku funksionojne aktualisht keto qendra.
- ❖ **Evidentoni kategorine perfituese.** Per te dhene nje ndihme te vertete ne komunitet, duhet te evidentoni problematikat e t'i orientoni mbartesit e tyre, drejt instancave te duhura dhe rruges se duhur.

- ❖ **Zbertheni problematiken e tyre:** Si njohes se ligjit duhet te kuptoni llojin e problemit qe anetaret e komunitetit referojne. Nje situat mund te paraqese nje sere problematikash, per shembull nje situat dhune ne familje e cila pasohet me ndjekje penale ose edhe me nje zgjidhje martesore. Mundohuni ta trajtoni problemin ne shume aspekte per nje zgjidhje sa me efikase.
- ❖ **Problematika specifike te komunitetit:** Komuniteti mund te paraqese disa lloje problematikash, te cilat jane specifike e mjaft te perhapura. Perpiquni te pergatisni materiale informuese gjithperfshirese per ato probleme qe jane me evidente.

❖ **Edukimi i ligjit:** Nje shoqeri ka nevojte te kete nje edukim te pergjithshem rreth ligjit. Sigurisht kjo nuk nenkupton qe cdokush te njohet cdo ligj, por te njohurit e disa detyrimeve dhe te drejtave te cilat lidhen me mirefunksionimin e shoqerise, mireorganizimin e jetes e qe perkthehen ne te drejta themelore te individit.

Aksesi ne drejtesi eshte nje nder to. Te dish te kerkosh te drejten nuk do te thote vetem te njohesh faktin qe kjo e drejte te takon, por edhe te kesh mundesi efektive ta ushtrosh kete te drejte. **Ky eshte qellimi i ndihmes juridike dhe misioni qe duhet te kete nje njohes i ligjit !!**

Suksese dhe Faleminderit!